

vonnis

RECHTBANK AMSTERDAM

Afdeling privaatrecht, voorzieningenrechter civiel

zaaknummer / rolnummer: C/13/691169 / KG ZA 20-912 MvW/BB

Vonnis in kort geding van 11 november 2020

in de zaak van

s

eiseres bij gelijklopende dagvaardingen van 20 oktober 2020,
advocaat mr. E.H.A. Sandberg te Rotterdam,

tegen

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
UITGEVERIJ DE UNIE | HET SPECTRUM B.V.,

gevestigd te Amsterdam,

2. **b**

wonende te Amsterdam,

gedaagden,

advocaat mr. M.R. de Zwaan te Amsterdam.

Eiseres zal hierna **s** worden genoemd en gedaagden zullen ook wel
afzonderlijk worden aangeduid als Unieboek en **b**.

1. De procedure

Op de mondelinge behandeling van 28 oktober 2020 heeft **s** de
vorderingen zoals omschreven in de aan dit vonnis gehechte dagvaarding toegelicht.
Zij heeft daarbij de subsidiaire vorderingen onder IV a) en b) van de dagvaarding
ingetrokken. Gedaagden hebben verweer gevoerd.

Beide partijen hebben producties en een pleitnota ingediend.

Ter zitting waren, voor zover van belang, aanwezig:

s met mr. Sandberg;

aan de kant van gedaagden: Y. Danner (directeur Unieboek), A. Bosscher (senior
uitgever) en **b** met mr. De Zwaan.

Vonnis is bepaald op heden.

2. De feiten

2.1. [s] een dochter van [ ] een bekende ondernemer, onder andere als topman bij vliegtuigbouwonderneming Fokker in de jaren tachtig.

2.2. Unieboek heeft het door journalist en auteur [b] geschreven boek 'Je kunt het maar één keer doen' uitgegeven. Op de achterflap van het boek is onder meer het volgende geschreven:

'Ze [ ] combineerde haar eigen ervaringen met openhartige verhalen van nabestaanden over de dood van hun dierbare en sprak ook met diverse deskundigen: oncologen, euthanasieartsen, rouwdeskundigen en stervensbegeleiders.

Je kunt het maar één keer doen is een persoonlijke zoektocht waarin [b] op haar bekende luchtige en integere toon aanzet tot nadenken over de manier waarop we sterven. (...)

2.3. Het boek bevat op pagina's 129 tot en met 134 een hoofdstuk waarin [ ] [b] het verhaal beschrijft van [m] (vanaf 1994 de tweede echtgenote van [ ]) over (de aanloop naar) zijn overlijden op 3 februari 1997.

2.4. [s] heeft bij gedaagden bezwaar gemaakt tegen het hoofdstuk over haar vader. Zij heeft daarbij onder meer te kennen gegeven dat het de wens van haar vader was om details over zijn euthanasie privé te houden. Verder heeft [s] gedaagden gewezen op onjuistheden dan wel onzorgvuldigheden in het hoofdstuk over haar vader. Het ging daarbij om:

- 1) de omstandigheid dat zij in het hoofdstuk niet wordt genoemd, terwijl zij wel bij de euthanasie en tijdens de daaraan voorafgaande uren aanwezig was;
- 2) de passage op pagina 129 *'Hij was getrouwd, maar hij leefde gescheiden van tafel en bed'*;
- 3) de passage op pagina 133 *'Op een gegeven moment was het elf uur en toen deed [ ] z'n broek naar beneden en zei: 'Gooi die prik er maar in want ik ben er nu klaar voor.' Hij wilde niet gaan liggen, hij wilde blijven staan. Met z'n sigaret en gin-tonic aan de bar. De arts gaf een prik waardoor [ ] onmiddellijke verslapt en in elkaar zeeg. Die prik bevatte een heel sterk slaapmiddel. We hebben hem samen opgevangen en naar z'n bed geholpen. Terwijl hij lag, diende de arts hem de dodelijke injectie toe.'*

2.5. Naar aanleiding van de bezwaren van [s] zijn partijen in onderhandeling getreden. Dit heeft ertoe geleid dat Unieboek zich bereid heeft verklaard om wijzigingen in de digitale uitgave van het boek en een eventuele herdruk in de printuitgave door te voeren.

2.6. Op 20 oktober 2020 heeft zij in de digitale uitgave van het boek de volgende wijzigingen aangebracht:

- a) In het colofon heeft Unieboek de disclaimer opgenomen dat het boek bestaat uit persoonlijke getuigenissen van betrokkenen en geen feitelijke reconstructie is;
- b) In de beschrijving van de situatie op de avond van de euthanasie is de aanwezigheid van **S** toegevoegd;
- c) De passage zoals weergegeven onder 2.4 onder 3) is gewijzigd in de volgende tekst:
*'Op een gegeven moment zei **S**: 'Time 's up, aan het werk.' De arts gaf hem een prik met een heel sterk slaapmiddel. Hij wilde toen niet gaan liggen, hij wilde terug naar de bar. Terug naar z'n sigaret en z'n gin-tonic. Daarna diende de arts hem de laatste injectie toe.'*

3. Het geschil

3.1. **S** vordert, na intrekking van de subsidiaire vordering onder IV a) en b) van de dagvaarding, samengevat:

Primair:

- I. Unieboek op straffe van een dwangsom te gebieden het hoofdstuk over **S** te schrappen uit de tweede en opvolgende drukken en uit het e-book 'Je kunt het maar één keer doen';
- II. gedaagden op straffe van een dwangsom te verbieden om het hoofdstuk over **S** te gebruiken in haar marketingactiviteiten;
- III. Unieboek te gebieden in de reeds verschenen maar nog niet verkochte boeken een inlegvel te leggen met een tekst zoals in het petitum van de dagvaarding is weergegeven, dan wel een vergelijkbare tekst;

Subsidiair:

- IV. ingetrokken;
- V. gedaagden op straffe van een dwangsom te gebieden iedere verwijzing naar het vorige huwelijk van **S** uit het e-book te verwijderen en niet op te nemen in de tweede of volgende drukken van het boek 'Je kunt het maar één keer doen';
- VI. gedaagden op straffe van een dwangsom te verbieden om het hoofdstuk over **S** te gebruiken in haar marketingactiviteiten;
- VII. dan wel anders luidende maatregelen te treffen, in de geest van het voorgaande;
- VIII. gedaagden te veroordelen aan **S** een voorschot op de schadevergoeding te betalen van € 1.500,00.

Ten slotte vordert **S** om gedaagden te veroordelen in de proceskosten en nakosten, te vermeerderen met de wettelijke rente.

3.2. **S** heeft daartoe gesteld dat haar vader in de periode voorafgaand aan zijn overlijden weliswaar een lans heeft willen breken voor euthanasie maar niet wilde dat details over zijn eigen euthanasie naar buiten zouden worden gebracht. Zonder **S** erin te kennen is met opnemings van het verhaal van **m**

11 november 2020

---

in het boek een heel intiem overlijdensproces beschreven, dat privé had moeten blijven. Het hoofdstuk over haar vader bevat volgens **s** bovendien onjuistheden, die voor haar (en haar moeder en zus) kwetsend zijn en respectloos jegens haar vader. Het hoofdstuk is daarmee onrechtmatig. Dat de onjuistheden grotendeels uit het e-book zijn gehaald en in een eventuele nieuwe druk niet meer terug zullen komen, maakt niet dat **s** geen belang meer bij haar vorderingen heeft. Het kwaad is al geschied, omdat de onjuistheden uit de eerste druk naar buiten zijn gebracht en nog steeds kunnen worden gebruikt in uitlatingen over het boek. Dat het boek een persoonlijke zoektocht van **b** is betekent niet dat zij zonder enig onderzoek klakkeloos het verhaal van één bron kan overnemen. Zij heeft als schrijfster en journalist een eigen verantwoordelijkheid de uitlatingen van die bron te toetsen alvorens tot publicatie over te gaan. Hetzelfde geldt voor de uitgever van het boek, aldus **s**.

3.3. Gedaagden voeren verweer.

3.4. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Toewijzing van het door **s** gevorderde zou een beperking inhouden van het in artikel 10 lid 1 EVRM neergelegde grondrecht van gedaagden op vrijheid van meningsuiting. Dit recht kan slechts worden beperkt, indien dit bij wet is voorzien en noodzakelijk is in een democratische samenleving, bijvoorbeeld ter bescherming van de goede naam en de rechten van anderen (zie artikel 10 lid 2 EVRM). Van een beperking die bij wet is voorzien is sprake, indien de uitlatingen van gedaagden onrechtmatig zijn in de zin van artikel 6:162 BW. Voor het antwoord op de vraag of dit het geval is, moeten alle wederzijdse – in beginsel gelijkwaardige – belangen tegen elkaar worden afgewogen. Het belang van gedaagden is dat zij zich moeten kunnen uitlaten over een maatschappelijk relevant thema als euthanasie. Daar komt ook het persoonlijk belang van **b** en **m** bij, die beiden hun eigen ervaring met euthanasie naar buiten hebben willen brengen. Het belang van **s** is met name dat de nagedachtenis van haar vader niet door de publicatie wordt bezoedeld.

Bij de afweging van deze belangen dienen alle omstandigheden van het geval te worden betrokken.

4.2. Een van die omstandigheden is de aard van de publicatie. Het boek is een combinatie van verhalen van nabestaanden over de dood van hun dierbare en eigen ervaringen van **b**, waarbij **b** tevens diverse deskundigen zoals artsen en stervensbegeleiders aan het woord heeft gelaten. Het boek is weliswaar non-fictie maar is geen onderzoeksjournalistieke publicatie. Zoals ook op de achterflap van het boek vermeld staat is het een persoonlijke

---

zoektocht van **b** naar een goed sterfbed, waaraan zij invulling heeft gegeven door tien persoonlijke verhalen op te tekenen, waaronder het verhaal van **m** over **s**.

Het zijn verhalen van één kant, dus gekleurd en subjectief, waarbij mogelijk ook een ‘andere kant’ van het verhaal bestaat. Deze werkwijze heeft het risico dat een andere betrokkene zich niet in het verhaal herkent en/of zich er door gekwetst voelt. Dat is het geval bij **s**, waarbij het haar vooral gaat om de nagedachtenis van haar vader.

Bij deze opzet is het echter niet aan **b** om vooraf te controleren of alles wat wordt gezegd ook klopt. Zij moet er wel voor zorgen dat er geen nodeloos grievende uitlatingen in de publicatie staan. Daarin is zij op zichzelf geslaagd. De publicatie kan niet anders worden gelezen dan als een dierbare herinnering van **m**. Daarbij is van belang dat gedaagden (met toestemming van **m**) om **s** tegemoet te komen in het e-book wijzigingen hebben aangebracht in het hoofdstuk over haar vader en hebben toegezegd deze wijzigingen ook in volgende drukken van het boek te zullen doorvoeren. Daarmee is van de bezwaren van **s** uitsluitend overgebleven de vermelding in het verhaal van **m** dat **s** getrouwd was, maar gescheiden van tafel en bed leefde. Deze aanduiding is echter niet onrechtmatig te noemen. Het kan zo zijn dat er juridisch gezien geen sprake was van een scheiding van tafel en bed, maar het is een gebruikelijke manier om weer te geven dat **s** en zijn vorige echtgenote niet meer bij elkaar waren. **s** heeft nog betoogd dat dan ook het vorige huwelijk van **m** moet worden vermeld, maar daarin wordt zij niet gevolgd. Het is aan **m** om dat al dan niet in haar verhaal te betrekken.

4.3. Verder is van belang dat **s** een public figure was die in de periode voor zijn overlijden zelf regelmatig in de publiciteit is getreden om te vertellen over zijn naderende overlijden en dat dit door middel van euthanasie zou gebeuren.

Dat hij niet gewild zou hebben dat de details over zijn eigen euthanasie naar buiten zouden worden gebracht, zoals **s** heeft betoogd, kan hier niet worden vastgesteld. De in dit verband door **s** in het geding gebrachte verklaringen van haar moeder, zus en de euthanasiearts zijn daartoe onvoldoende. **m** heeft immers het tegenovergestelde verklaard en het overlijden van **s** is inmiddels 23 jaar geleden, hetgeen het lastig maakt om de waarheid te achterhalen. Daar komt bij dat het verhaal van **m**, zoals hiervoor al is overwogen, leest als een dierbare herinnering die de nagedachtenis van **s** niet bezoedelt.

4.4. Al met al wordt het hoofdstuk over **s** in het boek van **b** niet onrechtmatig geacht. Voor het schrappen van dat hoofdstuk of het maken van een inlegvel, zoals primair gevorderd, dan wel een verdere aanpassing ervan, zoals subsidiair gevorderd, bestaat dan ook geen grond.

4.5. Hetzelfde geldt voor de vordering tot betaling van een schadevergoeding en de vordering om gedaagden te verbieden het hoofdstuk over [ ] te gebruiken in enige marketing- en/of promotieactiviteiten. Wel zouden gedaagden rekening kunnen houden met het belang van S [ ] door in eventuele uitingen over het boek aan te sluiten bij de gewijzigde versie van het hoofdstuk over [ ]

4.6. Gelet op het voorgaande zijn de vorderingen niet toewijsbaar.

4.7. S [ ] zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van gedaagden worden begroot op:

- griffierecht	€	2.042,00
- salaris advocaat		980,00
Totaal	€	3.022,00.

5. De beslissing

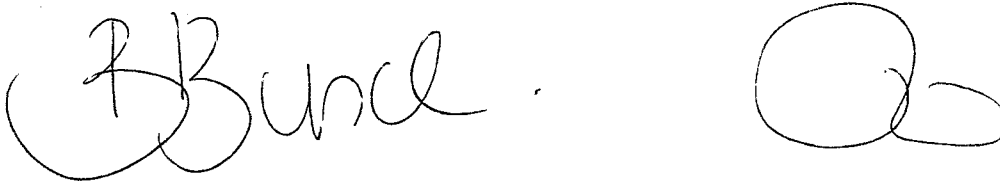
De voorzieningenrechter

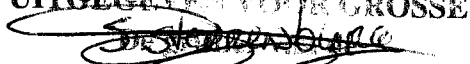
5.1. weigert de gevraagde voorzieningen,

5.2. veroordeelt S [ ] in de proceskosten, aan de zijde van gedaagden tot op heden begroot op € 3.022,00,

5.3. verklaart de kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. M. van Walraven, voorzieningenrechter, bijgestaan door mr. B.P.W. Busch, griffier, en in het openbaar uitgesproken op 11 november 2020.

UITGEGEVEN VOOR GROSE

rechtbank Amsterdam